

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Prima est co[n]sideratio l[itte]ralis siue hystorica. Hec est co[m]passionis
inductiua.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De sc̄is Innocētibus.

Sec̄da est snia infirma et debilis. Sicut em̄ d̄r Tho. ij. q. cxxij. Quidā dixerūt q̄ innocētibz miracōse accelerat? sic vsus liberat d̄r iij: ita q̄ volūtariē martirium passunt. Sed h̄ nullibi autēticū h̄: ideo tanq̄ debilitē fundatū p̄tēnit. qz vt dicit Hiero. ad paulinā. Qd̄ de scriptur̄s autoritate nō habet: eadē facilitate p̄tēnit q̄ p̄bat. **T**ert̄ia ē snia vera et rōnalis: fm̄ quā d̄r sc̄us Tho. vbi s̄. q. martir̄ gl̄iaz quā in alijs volūtas p̄ria meret: illi puul̄ p̄ ch̄o occisi p̄ dei gr̄am sunt affecuti. Nā effusio sanguis p̄ter ch̄m vicez gerit bap̄tismū. Sicut puer̄s baptizari p̄ gratiaz bap̄tismale meritū ch̄i opat̄ ad gl̄iam: ita p̄ ch̄o occisus opat̄ ad martir̄i corōnā p̄cedendā. vñ Aug. i ser. de epīph. ip̄os alloquēs innocētes s̄r. Ille d̄ via corōna dubitabit in passiōe p̄o ch̄risto qui etiam puulo bap̄tismū p̄desse nō existimāt. Hec ille. **E**t Bern. ser. huius diei. Ille p̄ ch̄risto trucidatos infantes dubitē coronari qui regeneratos in ch̄o nō credit in adoptiōnis filios generari. Sic itaqz tūc circūcisio nūc p̄o bap̄tismū sine vllō p̄p̄ie voluntatē vsu sufficit ad salutē: sic p̄o ch̄o h̄ice p̄tū martir̄i illis sufficere ad sanctitatē. Hec ille. **I**deo d̄r Severian? in ser. h̄o d̄. **H**is n̄ despicit suos coetaneos milites sed puer̄it/ q̄b̄ dedit aū tr̄iūphare q̄ viuere/ q̄s fecit cape sine certatiōe victoriz/ q̄s potauit coronis anteq̄ mēbris. Hec ille. **E**t Eusebi? in ser. huius diei. **Q**uā felicit̄ nati q̄b̄ in p̄mo nascendi limine eterna vita obuia venit. imaturi q̄dem vident ad mortē: q̄d feliciter moriunt ad vitam. Hec ille. **P**aret itaqz sue passiōis q̄litas p̄pter quaz sine macula sunt aū thronū dei.

Tertio solēniter celebrare debem? sc̄oz innocentū festiuitatē p̄p̄ sue conuentio: is nūerositatē. sunt em̄ in magno nūero. qz sic pater Bar. ij. Zus? sit herodes occidit oēs pueros generalit̄ q̄ erāt in bethleē et in oibz finibz ei?. Si q̄ festū vni? sc̄i solēniter est celebrādū: qd̄ d̄i? cem? de festo tot martir̄: Esti laudādus est vni? q̄nto magis tāra mltitudo: Esti p̄ces vni? p̄ nob̄ audit d̄ns: q̄nto magis oratione gr̄ate cōuētionis: Esti autē eoz nūer? sic magn? nob̄ tū est incertus. Sed ecclesia nūc eoz celebrat fm̄ illā Joānis vsitēz

de q̄ d̄r in Apocal. xliij. **V**idi supra mōrē sion agnū stantē et cū eo centū quāraginta tuormilia h̄ntes nomē ei? et nomē p̄is ei? sc̄ptū in frōtibz suis. Hec ibi. **D**icunt autē innocētes specialit̄ quodā mō esse cū agno ch̄risto et h̄re nomē ei? et nomē p̄is ei? in sc̄ptum frontibz suis. qz specialit̄ qdā mō sc̄ ch̄i noie cōsignati: qz p̄ ip̄o et loco ei? p̄at si et sibi p̄p̄inq̄ atqz p̄formes p̄pter innocētialē et p̄ginalē puritatē. **P**ropter qd̄ etiā p̄grue hodierno festo pueroz p̄ ch̄o in sc̄ptoz associat̄ festum pueri iesu p̄grinantis i egyptū. **H**odie em̄ nō solū celebrat̄ martir̄iū pueroz q̄ p̄o ch̄o mortui sunt: sed et ipsi? iesu pueri martir̄i q̄ in singulis horā occisus est et p̄grinās in egyptū iā p̄ nob̄ pati dignat? est: vt paret p̄ euāgelii hodiernū. **C**irca fugā autē et p̄grinatōez pueri iesu in egyptū triplex est p̄ncipal̄ cōside ratio faciēda.

Prima est cōsideratio l̄falis (sue hystorica). **H**ec est cōpassionis inductiua.

Secunda est cōsideratio figuratis (sue allegorica). **H**ec est p̄p̄latiōis p̄fectiua.

Tertia est cōsideratio morālis (sue tropologica). **H**ec est solatiōis diffusiuā.

Prima est cōsideratio l̄reralis (sue hystorica) q̄ nos ad ch̄risti pueri fugiētis cōpassiōem iducere debet. **C**onsidera itaqz recessū a iudea: p̄gressū et ingressū in egyptū. **P**rimo igit̄ p̄sidera recessum dolorosū quo sanct? ioseph monit? est i (so) mnis ab angelo vt sur gēs acciper p̄p̄e et matrē ei? et fugeret in egyptū: qz futurum erat vt herodes q̄reret puerū ad p̄dendū eū. **J**oseph itaqz euigilas/matrē excitat. qd̄ ab angelo audierit narrat. **Q**uā dolenter audiuit pia mater ioseph sibi d̄cētē: **Q**uā p̄p̄o dulcissima fugiam? repereqz: **H**erodes filiū tuū p̄dere q̄rit. **Q**uā timore virgineā mētē inuasit: q̄ntus ve dolor: eo eius benignissimū penetravit. **S**ine motu igit̄ filiū in brachijs suscipiēs lacrimantibz oculis cū sc̄to ioseph puella sacratissimā p̄sus partes egypti iter nocte aggressus est: vt sic secret? piculū euaderēt. **F**lam h̄ h̄rent reuelatōez diuinā: nihil tū debuit omittēre qd̄ facere poterat p̄ viā hūanam. **F**ugit itaqz puer iesus: et nocte fugit vt s̄

De Innocentibus Fo. CLXIII

ga q̄ per se difficilis est: nocens obscuritate
difficilis fug. **U**n̄ in h̄ iā prz abundantia
paupertatis p̄ nobis assumptæ. Sed quer
quare ch̄s illo tpe mori recusauit. **R**ndet
Aug. in q̄st. no. et ve. te. di. **D**ia p̄p̄s lo
as r̄ t̄p̄ib̄ gessit saluator. **L**um ḡ christ̄
mori uellet p̄ boib̄ morte suā differre dis
posuit vsq̄ ad. xxxij. etatis sue annū. **T**uz
vr̄ illo tpe intermedio nos p̄bo p̄if r̄ exēplo
instrueret. **T**ū vr̄ in se uirtutes nature ve
ritate oñderet. **L**um vr̄ ardente dilectio
nē suā euidentē manifestaret in h̄ vicz q̄
uitā suā p̄ nobis dedit cū erat in p̄fectiss
mo etatis statu **H**oluit igit in puericia mo
ri s̄ fugit vr̄ r̄ in h̄ oñderet suā deitātē q̄
p̄ uoluntatē suā nihil in eā herodes pote
rat r̄ suā parit̄ declararet hūanitatē q̄ p̄se
cutoris manū vr̄ paup̄ h̄o fugiēdo declina
bat. **V**ide q̄ cito p̄secutionē patit̄ r̄ fugit
de terra natiuitatis sue. **V**ide q̄ benignē
cedit furoi illi quē poterat in momento
p̄dere. **M**agna patientia dñi s̄ nō minor
et̄ hūilitas: de est r̄ dñs oim̄ s̄ vr̄ h̄o su
git q̄ refugū ē oim̄. **F**ugiebat ḡ dñs añ fa
cē fuit sul̄. **N**o pot̄ fuit diaboli: nō q̄ mor
tē timeret s̄ vr̄ tpe p̄gr̄io eā sustineret. **S**e
cūdo p̄sidera p̄gressum laboriosū. **D**ulcis
suma nāq̄ m̄ iuuenis r̄ tenera scr̄usq̄ io
seph̄ puerū iesum portauerunt p̄ uia silue
stre vicz vr̄ d̄ p̄ destrū illd̄ i q̄ filij̄ isrl̄. **E**l an
uis steterunt. p̄ uia etiā longā. **N**ā vr̄ dicat̄
ad iter cursoris sunt. r̄ij. vel. xij. diere. forte
aut̄ p̄ eis fuit iter duoz̄ mensū r̄ ultra. **Q**
q̄ nocentes duxerūt infomes q̄ vicib̄ sit̄
eluarunt ardore. q̄tens etiā absq̄ cibo fu
erunt in eremo. **C**ompatere igit̄ aia dura
creatori tuo p̄ te pegrinanti. **C**ompatere et
ip̄i ioseph̄ q̄ multū soliat̄ fuit vr̄ m̄ris r̄ fi
lij̄ necessitatib̄ p̄ uirtib̄ puideret. **C**opate
re r̄ p̄gim̄ sacratissime q̄ tātos itiner̄ labo
res sustinebat. **S**i possibile est bñ excogi
tare r̄ p̄templari hec r̄ alia multa q̄ fiebat
vr̄ possēt oculi a lachrymis p̄tinere **A**ns.
Holi in tua meditatioe fugientē iesū i egyptū
relinq̄re in comitatū. **L**erne illū q̄ im
mensus ē puulis brachys ad materna col
la pendente r̄ dicas felix sum feliciorq̄ dū
illū video quē reges videre cupierūt r̄ nō
viderunt. **L**ogita r̄ reco gita q̄ anio r̄ q̄ co
gitatione tenebat illa dulcissima m̄r̄ eius
cū illū dñm̄ cātū ac cātillū in brachys suis

exultans r̄ leta teneret euz̄ ei vr̄ infantulo
gestienti duleib̄ oculis atq̄ frequentib̄ cō
gaderet. **O**p̄inare uex̄ esse qd̄ d̄r a lads
nib̄ eū esse comprehensū in uia r̄ adolescen
tuli cuiusdā bñficio ereptū. **E**rat tēp̄t̄ di
cunt̄ p̄cipis latronū filij̄ q̄ cū puulū i ma
tris gremio conspexisset: in eī speciosiss
mo uultu splendoris maiestas apparuit.
Et igit̄ o bñissime (inq̄) puuloz̄ si aliō tē
pus obtulerit mihi miserēdi memēto mei
r̄ huī t̄p̄is noli obliuisci. **F**erunt hunc laq̄
tronē fuisse qd̄ dextera dei crucifit̄ altēz̄
blasphemantē corripuit. **L**ouersus p̄o ad
dñm̄ eūq̄ in illa q̄ in puulo apparuit itcus
maiestate pacti sui nō imemor. **M**emēto
(inq̄) mei dū ueneris in reg. tu. **F**raḡ ad is
centiūū amoris hac nō inutile arbitoz̄ vr̄
opinionē remota oñfirmandi temeritate
hec **A**ns. **T**ertio p̄sidera igressū eranosū
in egyptū. **G**enerūt vr̄ q̄ ad q̄ndā ciuitatē
thebaide q̄ uocat̄ eltopolis r̄ ibi aliquam
domunculā p̄ducētes habitauerūt p̄ septē
annos. **L**egit̄ aut̄ de dñā qm̄ color̄ acū q̄
rebat sibi r̄ filio necessaria **E**st̄ ex ope ma
nuū oporebat q̄rere uictuz̄: qd̄ dicem̄ de
uestimentz̄: qd̄ de uestilib̄ r̄ alijs̄ necessa
rijs̄. **C**onspice ibi dñam̄ in laborib̄ r̄ erū
nis uigilijs̄ r̄ oronib̄ nihilo min⁹ sp̄ in
tendēte r̄ toto affectu sibi cōparere r̄ p̄si
dera q̄ nō habuit oino gratz̄ regnū dei do
mina regni. **S**z̄ q̄rere potes cur i fuga sua
egyptū pot̄ q̄ aliā regionem dñs petijt̄.
Rndet euangelista vr̄ impleret qd̄ dicit̄
p̄ p̄phētā vicz̄ **I**see. xj. **E**t egypto uocauit
filij̄ meū. **E**t **L**hryf. dic̄. **S**z̄ q̄re i egyptū
fugit r̄ **R**ecordat̄ em̄ est dñs q̄ in fine non
irascit̄ q̄ta mala fecerat sup̄ egyptū: id̄ m̄
sit̄ ibi fil̄ ū suū dans illi reconciliatiois s̄ij
gnū r̄ p̄petue p̄p̄ticitie pign⁹ vr̄ decem pla
gas egypti una sanaret medicina. **M**ul
tatio dextere excelsi vr̄ p̄p̄s q̄ añ fuerat p̄
securo: p̄p̄i p̄m̄geniti postea fieret custos
filij̄ vnigeniti. **H**ec **L**hryf. **E**t **A**ug. dicit̄
in qdā ser. de ep̄i h̄. **A**udi magnū mysteri
um facti **M**oyles aliqui in egypto p̄hidis
clauserat diem. **I**lluc ch̄s adueniens tēy
dentib̄ in tenebris reddidit clarissimā lu
cem. **H**ec ille. **E**t h̄ x̄t̄ic̄ uex̄ esse ostēdit
m̄ḡr̄ in historia iehol. di. q̄ cū ch̄s cū m̄se
intrauit in egyptū nocte illa q̄ p̄cepto suo
exierant filij̄ isrl̄. sic non fuit dom⁹ in q̄ non

Ber. De scto Thoma cantuariē.

faceret p̄mogenit⁹ mortu⁹ angelo fuentē
te: sic ip̄o ingrediente non fuit tēplū i quo
idēplū nō corrueret: qd̄ Esa. p̄dixerat Esa.
p̄r. Ecce dñs ascēdit sup nubē leuē z igre
diez egyptū z mouebunt simulacra egypti
a facie eius. Hec ibi.

Scda est cōsideratio figu-
ralis siue allegorica. Vbi cōsiderandū est
qd̄ dicit Hiero. in omel. Quā tollit puerū z
mūz ei⁹ vt in egyptū trāseat nocte tollit z
in tenebris qz noctē ignorantie his a qb⁹
ipse recessit reliq̄t incredul. Hec ille. Per
hāc q̄ fugā dñi i egyptū a iudea figurabaf
z significat futura iudeoz incredulitas z cōtū
illustratio p̄ fidē. Unde z postea marie vi-
guit deuotio fidei in regione egypti in q̄ fu-
erunt innūera deuot⁹ monachoz habi-
taacula q̄ noctes vtiqz z dies hymnis sacz
z orationibz occupabāt. vt dicit Chrys⁹.

Tertia est cōsideratio mo-
ralis siue topologica. vbi p̄mo cōsideran-
dū circa apparitionē angeli q̄ facta ē in so-
mnis. Q. p̄ h̄ (vt dicit Remigius) mystice
designat q̄ illi q̄ a curz terrenis z negotijs
secularibz desunt angelica p̄frui cōsolatōe
meret. Hec ille. Itē cōsidera qd̄ dicit Chrys⁹.
In egyptū puulus mittit vt discam⁹ q̄ ab
ipsis vite mētis ad tentatōes debem⁹ p̄pa-
rari. Nā ab ipsis chri cunabulis istud esse
ctū ē vt tu vicez hoc audiens curz te videris
ē in tribulationibz varijs z multa sustine-
re discrimina nihil oīno tribuleris: s̄ isto
munit⁹ exēplo vilit cūcta sustineas scies
tribulationes maxias inseparabiles q̄dam
constites eē virtutū. Hec ille. Itēz cōsidera
qd̄ idē Chrys⁹. dicit. Misericors de⁹ mētis
rebz qd̄a etiā iocūda p̄miser. qd̄ certe i s̄ā-
ctis oibz facit q̄s neqz tribulationes neqz
iocūditates sunt hie p̄tinuas: s̄ tū ex ad-
uersis: tū ex p̄speris iustoz vitā q̄st admittit
rabili q̄dam varietate contexte qd̄ idē q̄qz
eum fecisse cōsidera. Vidēdo q̄ppe sanct⁹ io-
seph grandā sponsā in p̄turbationē inci-
dit maximā. Sed affuit repente angelus
suspicionē soluens z timorē prorsus extin-
guens. Deinde videns puerz natū z stelle
apparitionē magoz qz venerationē maria
fuit exultatione replet⁹. Sed post hanc io-
sunditātē itēz qz piculum itēz qz formido.

Querit em̄ Herodes aniaz pueri z fugere
necesse est z in longinq̄ trāsire. Hec Chrys⁹.
Cōsidera igit qm̄ de⁹ sepe p̄mittit suos
z tribulationes z p̄secutiones pati. Cūqz
tribularis patientiā habe z cōsolationē ac-
cipe qz cū dño iesu pateris: nec q̄ras tibi a
deo p̄uilegiū dari qd̄ neqz sibi tribuit neqz
m̄ri. Predicte itaqz cōsideratōes circa pue-
ri iesu saluatoris n̄ri pegrinationē z fugaz
multū adaugere debent deuotionē fidelis
um ad p̄ntis diei venerationē q̄ nedū pue-
ris p̄ chri occisis vt dixim⁹: sed z ipsi p̄-
grinanti puero iesu atqz p̄ nob fugitanti
dedicata est. Sic q̄ puero iesu deuote cō-
p̄tiamur: sc̄toz qz martyres innocentes s̄
deliter veneremur: q̄tinus eoz p̄bz z me-
ritis p̄ ipaz pueri iesu benignitatē atqz pa-
tientia illa sp̄ualis gr̄a nob lar giat q̄ m̄le-
rā hui⁹ vite pegrinationē trānsire ad eter-
ne felicitatē q̄rem p̄tingere mereamur at-
qz in p̄petuū cū sanctis innocētibz sine ma-
cula an̄ dei thronū astarē. Amen.

De scto Thoma martyre cantuariensi
archiepo. Sermo.

Letabitur in
stus in dño. Ps. lxxij. Nō pos-
sunt hie iniusti vera leticia qz
s̄c̄ dicit Ihd̄. de sumo bono. Nulla pena ē
gratior mala p̄scia. et Amb. de offi. Que
pena grauior q̄ vuln⁹ p̄scientie: Itē Ihd̄.
de sū. bo. Vt nūqz esse tristis semp bene
vive. reus nāqz anim⁹ non ē secur⁹. securus
vero p̄scientia semp gaudiū habet. Hec il-
le. Solus q̄ iustus hie p̄t vera leticiam.
Sc̄m̄ aut p̄m. ij. etbi. Iustus est q̄ gau-
det iustis operibz z tristat de iniustis. Di-
cit aut iustus in p̄posito a iusticia accepta s̄
p̄ sp̄ali virtute s̄ ḡualiter put q̄cūqz vir-
tus dicit iusticia: s̄m̄ qd̄ etiā dicit p̄bus. v.
etbi. qz iusticia legalis est ois virtus. Di-
cit aut iusticia legalis qz est obsequantia legi-
s. Ideo hic iustus dicit q̄ est diuine legis
totalit⁹ obseruatiuus. Talis vtiqz in eter-
nū letabit in dño qm̄ vicez recept⁹ fuerit i ce-
lesti glia. Nam cuiuslibet obseruatori diuine le-
gis in fine dicit illud Bar. xv. Intra i gau-
diū dñi tui. In p̄nti etiā vita letant iusti
non in p̄ctō: non in mundo: s̄ in dño. Ad